

Nr 77.

Av herr **Björkman, Gustaf Adolf, m. fl.**, med förslag till lag angående för statens säkerhet och ordningen i landet farliga sammanslutningar.

Vårt land är i fara. För att trygga rikets yttre säkerhet ha under samverkan mellan alla de stora politiska meningsriktningarna de mest omfattande beredskapsåtgärder genomförts eller förberetts, som väl för ögonblicket äro tänkbara. För den inre säkerheten är icke lika väl sörjt. Den lag om vissa tvångsmedel vid krig eller krigsfara m. m., som nyss på regeringens förslag beslutats, ger visserligen myndigheterna förut okända möjligheter att komma spioner och förrädare på spåren och befordra dem till välförtjänt straff. Men alltjämt har det kommunistiska partiet icke stoppats i sin landsförrädiska verksamhet. Alltjämt tillåter den svenska lagstiftningen att statens tjänstemän och folkets förtroendemän tillhöra och verka för politiska grupper, som stå i främmande sold. En rad fackliga och andra enskilda organisationer ha beslutat gå till aktion mot kommunisterna och utesluta dem ur sin krets. Men både i riksdagen och i kommunala representantförsamlingar ha kommunisterna fortfarande säte och stämma, och ingenting har gjorts för att upplösa deras parti, stoppa deras tidningspress och över huvud hindra dem att hos vårt folk sprida sin landsförrädiska smitta.

Det är icke något tvivel om att detta förhållande på det djupaste upprör stora delar av vårt folk, vi våga säga alla svenskar, som icke redan infekterats av den kommunistiska pesten. Det finns nog och övernog av belägg för att kommunisterna metodiskt arbeta på att undergräva det svenska samhällets bestånd och bereda vägen för ett ryskt framträngande västerut. En rätttrogen kommunist betraktar Sovjet som sitt rätta fosterland. Detta bekräftas av den anvisning rörande taktiken, som lämnats i ett uttalande av Hilding Hagberg, en person, vilken alltjämt tillåtes tillhöra riksdagens andra kammare. Under hänvisning till de ryska bolsjevikerna såsom utmärkta läromästare bebådade herr Hagberg den 6 november 1939 i Ny Dag, att "oktober 1917 (d. v. s. tidpunkten för den ryska revolutionen) kommer att repeteras för hela Europa". Sveriges kommunister betrakta sig som medkämpar i den röda armé, som på Sovjets order skall genomföra världsrevolutionen. Dag efter dag lovprisar man också Sovjets upprättande av en landsförrädisk regering vid sidan av Finlands lagliga regering. Och man gör detta i ordalag, som klart giva vid handen, att kommunisterna tillämna samma fruktansvärda öde åt vårt eget land. Vi ha mitt ibland oss ett politiskt parti, som öppet arbetar för statsfientliga och revolutionära syften men som dessutom

står i sådan förbindelse med utländsk makt, att det måste stämplas såsom ett landsförrädiskt parti.

Vi finna en sådan situation outhärdlig. Vi anse det uppenbart, att det svenska demokratiska samhället här hotas av en fara, som utan dröjsmål måste avvärijas. Det är ett nationellt krav och ett demokratiskt krav, att kommunismen i vårt land — liksom varje annan form av landsförrädisk verksamhet — oskadliggöres. I snart sagt alla europeiska länder har man numera upplöst och förbjudit kommunistpartierna. Så sent som för några dagar sedan, måndagen den 15 januari, beslöt belgiska regeringen att förbjuda alla kommunistiska tidningar och att åtala utgivarna. Även i Sverige finns det bara en framkomlig och effektiv väg, om man vill få slut på den kommunistiska verksamheten. *Denna väg heter förbud mot och upplösning av statsfientliga organisationer.* Varje lojal medborgare måste medgiva, att här föreligger ett allvarligt lagstiftningsbehov. Straffbestämmelserna om högförräderi måste utvidgas och skärpas. Förefintlig lagstiftning på området är otillräcklig framför allt därför, att den icke giver möjlighet att beivra *föberedelserna* till högförrädisk verksamhet.

I yttrande över det betänkande, som den 11 januari 1935 avgavs av en kungl. kommitté med justitierådet Emil Sandström som ordförande, anförde länsstyrelsen i Norrbottens län, att det vore en sund reaktion hos staten och de laglydiga medborgarna att slå ned, upplösa och förbjuda ett revolutionärt parti. Vad som behövdes vore en klar förbudslag. En verksamhet, tillade länsstyrelsen, av den art som det kommunistiska partiet ålägger sina medlemmar synes i sig själv så självklart landsfördärlig, att den icke bör tillåtas, och de sammanslutningar, som driva den, böra följaktligen omedelbart upplösas. Nödvändigheten härav accentueras än mer av det förhållandet, att rörelsen tar sina order från utländsk makt. Det kan icke bli tal om åsiktsförtryck eller tanketvång, om samhället vägrar att tolerera det fria bedrivandet av en verksamhet, vars slutliga syfte riktar sig mot själva samhällets grundvalar.

Vad här sagts äger i dag samma giltighet som för fem år sedan. Ja, det har en ännu starkare aktualitet och en ännu fruktansvärdare betydelse. En verksamhet, som under fredliga och idylliska förhållanden ännu kunde anses relativt oskyldig, är med nu rådande förhållanden en överhängande fara för riket. Vi kunna helt och fullt instämma i tidningen Social-Demokratens uttalande den 1 december 1939: "Måttet bör . . . nu vara rågat. Det är på tiden att ett ingripande sker . . . Utländska agenter och provokatörer, vare sig de finnas inom kommunist- eller nazistlägret, böra icke längre få driva sitt spel i en riskfylld och farlig tid."

En åtgärd, som i den föreliggande situationen väl kunde ifrågasättas, vore att kriminalisera deltagandet i sammanslutningar, som äro verksamma för våldsamt omstörtande av den svenska stats- och samhällsordningen eller

underhålla för riket skadliga internationella förbindelser. Då emellertid på grund av riksdagsskrivelse utredning pågår om revision av 8 kap. strafflagen och denna revision måste komma att beröra härmed sammanhängande spörsmål, ha vi icke velat nu framlägga något förslag till ändringar i detta kapitel. En lag, som ger möjlighet att på talan av justitiekanslern *upplösa* för statens säkerhet och ordningen i landet farliga sammanslutningar, kan däremot oavsett en eventuell revision av 8 kap. strafflagen beslutas.

Med hänsyn härtill och i ovisshet om, huruvida i annan ordning förslag i detta ämne komma att underställas den nu samlade riksdagen, vilja vi härmed framlägga ett förslag till lag *angående för statens säkerhet och ordningen i landet farliga sammanslutningar*. Vi inse, att vid närmare prövning lagtekniska ändringar i förslaget kunna finnas nödiga. Men vi förutsätta, att ändringarna icke bliva av beskaffenhet att minska den nya lagens effektivitet. På vederbörande utskott torde böra ankomma att föreslå sådana ändringar i lagen om vissa tvångsmedel vid krig eller krigsfara m. m. den 9 januari 1940, att denna blir tillämplig med avseende å de i vårt förslag upptagna sammanslutningarna. Straff enligt par. 3 i den föreslagna lagen kan föranleda tillämpning av par. 26 i riksdagsordningen enligt 1937 års lydelse. Riksdagsman kommer sålunda att under i lagen angivna omständigheter kunna fråntagas sitt mandat.

Under hänvisning till det ovan anförda tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte för sin del skyndsammast antaga följande

Lag angående för statens säkerhet och ordningen i landet farliga sammanslutningar.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Syftar sammanslutnings verksamhet till att med våld omstörta eller förändra rikets statskick eller kan dess verksamhet anses innefatta försök att hindra offentlig myndighet i dess verksamhet, brott mot medborgerlig frihet eller andra brottsliga handlingar eller förberedelser därtill av beskaffenhet att sätta statens säkerhet eller ordningen i landet i uppenbar fara eller kan verksamheten eljest anses skada rikets försvar eller folkförsörjningen eller dess vänskapliga förbindelser med främmande makt, må sammanslutningen jämte av densamma beroende sammanslutningar kunna på talan av justitiekanslern av domstol upplösas.

Upplöst sammanslutnings verksamhet må ej fortsättas, och skall i upplösningsbeslutet meddelas förbud däremot. Sammanslutningens egendom skall likvideras, och må domstolen förordna gode män att verkställa likvidationen. Beroende på de omständigheter, som föranleda upplösningen, må domstolen kunna förklara egendomen förverkad.

2 §.

Sammanslutning, som bildas i uppenbar avsikt att fortsätta upplöst sammanslutnings verksamhet, må jämväl kunna, på sätt i 1 § sägs, förklaras upplöst.

3 §.

Den, som mot meddelat förbud fortsätter, eller främjar fortsättningen av upplöst sammanslutnings verksamhet såsom genom deltagande i beslut eller beivrande av sammanträde för främjande av dess syfte, utgivande eller spridande av tidning eller annan skrift för sådant ändamål eller erläggande av avgift eller upplåtelse av lokal eller redskap, genom bildande eller deltagande i sammanslutning, som uppenbart är avsedd att fortsätta den upplösta sammanslutnings verksamhet, eller genom främjande av sådan sammanslutnings verksamhet, straffes, där ej gärningen enligt allmänna strafflagen är belagd med strängare straff, med fängelse eller straffarbete i högst två år. Är brottet ringa eller äro omständigheterna eljest synnerligen mildrande, må till dagsböter dömas.

Är den brottslige tjänsteman i statens eller kommuns tjänst, vare det ansett såsom försvärande omständighet, och må han, ändå att han fälles till ringare straff än straffarbete, dömas till avsättning eller mistning av tjänsten på viss tid.

4 §.

Egendom, som med ägarens eller hans ställföreträdarens samtycke användes för att främja fortsättningen av upplöst sammanslutnings verksamhet, må kunna dömas förverkad.

5 §.

Mål enligt 1 eller 2 § anhängiggöres vid Svea Hovrätt, och skall hovrätten vid företagande av sådant mål bestå av presidenten samt fyra efter lottnings utsedda ordinarie ledamöter.

På talan mot huvudorganisation må jämväl underlydande lokalavdelning förklaras upplöst.

Åtal för brott mot 3 § anhängiggöres vid allmän underrätt och utföres av allmän åklagare.

6 §.

Genom beslut under rättegången, som ej må särskilt överklagas, må domstol, där mål om upplösning av sammanslutning är anhängigt, meddela förbud att tills vidare i avvaktan på slutligt utslag fortsätta sammanslutningens verksamhet, och gälla angående överträdelse av sådant förbud vad i 3 och 4 §§ är stadgat. I beslutet må förordnas gode män att omhänderta sammanslutningens egendom.

Justitiekanslern må förordna om beslag å egendom. I fråga om sådant beslag skall i tillämpliga delar gälla vad i lagen den 12 maj 1933 om vissa tvångsmedel i brottmål föreskrives.

7 §.

Böter, som ådömas enligt denna lag, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, förvandlas de enligt allmänna strafflagen. Behållningen av förverkad egendom tillfaller allmänna pensionsfonden.

8 §.

Angående förbud mot utgivande eller spridande av tryckt skrift för att fortsätta, eller främja fortsättningen av, upplöst sammanslutnings verksamhet så ock angående straff för överträdelse av sådant förbud stadgas i tryckfrihetsförordningen.

Denna lag träder i kraft den

Stockholm den 23 januari 1940.

<i>J. B. Johansson.</i>	<i>Gustaf Velandar.</i>	<i>G. A. Björkman.</i>
<i>Axel Mannerskantz.</i>	<i>D. Pettersson.</i>	<i>Ivar Öman.</i>
<i>Georg Andrén.</i>	<i>Nils Holmström.</i>	<i>Gustaf Tamm.</i>
<i>Leon. Hagström.</i>	<i>Eilif Sylwan.</i>	<i>Carl Sundberg.</i>
<i>Emil Andersson</i> i Jäger.	<i>Torsten Caap.</i>	<i>C. Fr. Carlström.</i>
<i>Israel Lagerfelt.</i>	<i>A. O. Frändén.</i>	<i>K. W. Bodin.</i>
<i>Lennart Bondeson.</i>	<i>M. Svensson.</i>	<i>William Nisser.</i>
<i>Robert von Horn.</i>	<i>Bernhard Nilsson.</i>	
